

LEKSAND HAR RÅD MED BÅDE EN VÄL FUNGERANDE VÄLFÄRD OCH ATT REPARERA OCH UNDERHÅLLA VÄGARNA

RÄDDA och STÄRK den kommunala Valfärden i Leksand

Det kommer skrämmande vittnesmål om äldreomsorgen i Leksand. Svårighet att rekrytera personal och det vittnas om arbetsförhållanden som påverkar både dom gamla och personal negativt. Den konkreta situationen måste förstås fram på bordet ordentligt och missförhållanden åtgärdas snarast möjligt!

Och för säkerhets skull - inga som helst repressalier mot "visselblåsarna" kan accepteras! Det finns även åtgärder som kan genomföras på medellång sikt för att förbättra status och arbetsförhållanden för de samhällsviktiga arbetena inom Äldreomsorgen och andra delar av den kommunala Valfärden (skola, vård, omsorg). Inte minst för de äldres skull - de som byggde landet!

1. Försök med Arbetstidsförkortning i äldrevården med bibehållen lön kan vi genomföra lokalt i Leksand. (Har gjorts i andra kommuner). Heltid skall vara betydligt kortare tid än idag.

2. Bort med minutstyrning i hemtjänsten kan genomföras lokalt i Leksand (har gjorts i andra kommuner).

3. Leksand har råd med både en väl fungerande Valfärd och att reparera och underhålla vägarna. "Vinst" i verksamheten med 40 miljoner 2025. Råd att köpa på sig en aktieförmögenhet i privatiserade energibolag, nu till ett värde om ca 650 miljoner kronor med framtida förväntad utdelning om cirka 15-20 miljoner per år (redan 2025 var utdelningen 12 miljoner kr). Och ja! om styret inte får tillräckligt med statsbidrag från regeringen och stenhårt inte vill använda dessa medel för att Rädda och Stärka den kommunala välfärden - inte minst äldreomsorgen - så höj kommunalskatten, kanske till Moras nivå? Leksand har lägst skattesats i Dalarna nu och både S och M lovar ju skattesänkning i regionen.

4. Stoppa alla planerade neddragningar av välfärden i Leksand!! Så här står det i Leksands årsredovisning för 2025: "Kommunen behöver därför fortsätta arbeta med effektiviseringar""när det nya boendet på Edshult tas i drift ökar kostnaderna för både personal och hyra, i lite högre takt än kommunen kommer kompenseras via utjämningen" ..."Kommunsektorn står inför en rad reformer som bara delvis är finansierade" ..."initiala beräkningar visar att kostnaderna (Skolan) är dubbelt så höga som regeringens bedömning".

5. Värdesäkra statsbidragen till kommunen. Statsbidragen som står för ca 20% av Leksands intäkter är till för att garantera en likvärdig Valfärd i landet och för att vi skall kunna ha kommunalt självstyre. Nu minskar de realt (i verklig köpkraft) år för år för att TIDÖ regeringen inte värdeskyddat eller indexerat dom. (Det gör alla våra nordiska grannländer). Leder till "automatiska nedskärningar" (besparingar). Likaså lägger staten regelbundet på kommunen nya arbetsuppgifter (exempelvis skolan) som dom inte finansierar helt - V, S och Mp har lovat värdesäkring av statsbidragen. V har föreslagit kraftig ökning för att Rädda och Stärka välfärden! Låt de rikaste börja betala. Vi har lägre skatter på kapitalinkomster än på arbete, och inga förmögenhetsskatter alls längre.

6. Avsätt pengar via statsbudgeten för kraftiga lönelöft för de idag lågavlönade Vård- och Valfärdsarbetarna. V har föreslagit detta.

7. Ta bort alla privata vinster i välfärden som vi subventionerar med skattepengar. Detta vill ju nästan alla väljare oavsett partisympatier!

8. Sluta utvisa vårdpersonal ur landet.

1 - 4 kan vi ordna själva i Leksand med ett nytt styre.

5 - 8 kräver att vi röstar bort TIDÖ regeringen och får en ny regering med ett starkt inslag från Vänsterpartiet.

Peo Nordlöf (V) Leksand

FALUKURIREN

Vårdpersonalens larm: ”Vi bryter mot lagen varje dag”

24 maj 2026 05:00

Underbemanning, långa arbetspass och en känsla av att bryta mot lagen varje dag. Nu larmar två undersköterskor på ett boende för äldre om en ohållbar arbetssituation som de menar sätter både personalens hälsa och de boendes säkerhet på spel.

Text

Martin Lindström Ellen Fosti Johanna Lundholm

En arbetsvardag som blivit ohållbar. Så beskriver undersköterskorna Maja Höglund, 22, och Helena Remholt, 45, sitt jobb. De berättar att många i personalen har mått dåligt länge och att en alltmer pressad situation uppstått efter en omorganisation våren 2024.

Då blev Edshultsgården, som tidigare var ett demensboende, ett så kallat särskilt boende med inriktning demens.

– Den omformuleringen av vår verksamhet handlar inte om att det är färre brukare än tidigare som har demens. Det är i stort sett lika många idag som tidigare. Formuleringen ”särskilt boende med inriktning demens” handlar om att man plötsligt betraktar vårt arbete som mindre krävande, säger Helena Remholt.

Maja Höglund och Helena Remholt har märkt en alltmer pressad situation för personalen sedan en omorganisation våren 2024.

Omorganisationen på Edshultsgården var en del av en större omställning på alla så kallade särskilda boenden i Leksands kommun. På Edshult innebar det att personalstyrkan minskade på alla avdelningar, samtidigt som några kvalitetsroller infördes för att skapa bättre förutsättningar för medarbetare och boende.

I samband med förändringen infördes också längre arbetspass på upp till 13 timmar för att få schemat att gå ihop.

Konsekvenserna har nu blivit akuta, menar undersköterskorna.

– I sammanhanget är jag inte gammal men är redan helt slut, säger 22-åriga Maja.

Edshultsgården

Särskilt boende i Leksand som riktar sig till personer med demenssjukdom. På Edshultsgården finns 74 lägenheter fördelat på nio avdelningar.

På boendet jobbar närmare 100 medarbetare. Under dagtid arbetar två till tre personer per avdelning, samt två personer under kvällstid. Under natten arbetar tre personer på hela nedre plan samt två personer på de övre planen.

Källa: Leksands kommun

Många slutat sedan neddragningarna

Undersköterskorna berättar att en äldre medarbetare, som arbetat ett helt liv i vården, inte längre orkade med de långa passen. När hon bad chefen om en lösning fick hon till svar att hon själv fick försöka hitta någon som kunde bemanna hennes pass.

De berättar också att det hänt att kollegor som för sin chef uttryckt att de mår psykiskt dåligt under det senaste året, på grund av den höga arbetsbelastningen, inte fått gehör – och nu slutat.

Falu-Kuriren har haft kontakt med Helena och Maja under en tid. I början kämpade de för en bättre arbetssituation för sig själva och sina kollegor. Nu är det kollegorna som blir kvar de kämpar för – de har nämligen valt att säga upp sig, båda två.

– Det var det sista jag ville. Jag trivs jättebra med mina kollegor, men nu har det gått för långt. Jag kan inte stå bakom den vård jag ger, säger Maja.

Samtidigt säger hon att hon inte vet någon som egentligen vill sluta på Edshultsgården.

– Det är mer att man känner sig tvungen för att få ihop det med småbarn eller annat i sitt liv.

Maja och Helena är inte ensamma. Drygt 20 undersköterskor har sagt upp sig från Edshultsgården sedan hösten 2024, en siffra som bekräftas av Anneli Backman, avdelningschef för särskilt boende inom äldreomsorgen i Leksands kommun

– Det tomrum som då uppstår fylls ofta på med vikarier, inte sällan med bristande kompetens och språkkunskaper, säger Maja.

Hinner inte ge rätt vård

Hon berättar om felaktiga rapporter som skrivs för att man inte kan språket, om bristen på medicinsk kunskap och en ökad arbetsbelastning för den ordinarie personalen som måste ta ansvar för både de boende och de nya kollegorna.

– Insatser som de boende har rätt till enligt socialtjänstlagen kan vi inte tillgodose på grund av bristande kompetens eller tid, berättar Maja.

– Vi går runt och bryter mot lagen varje dag.

Hon syftar på att de boende enligt biståndsbeslut ska få vissa insatser varje dag eller varje vecka beroende på vad det gäller.

– Ibland brister kunskapen hos personalen eller så hinner vi inte, och då blir de inte tvättade under bröstet på morgonen, eller duschade på en vecka. Det kan också handla om aktiviteter, träning och annan stimulans. Vi får prioritera det viktigaste, säger Maja.

Edshultsgården är ett så kallat särskilt boende med inriktning demens.

”Att jobba 13 timmar är omänskligt”

Samtidigt som personalen kämpar med den nya verkligheten gick Leksands kommun med [40 miljoner kronor i vinst förra året](#). Falu-Kuriren har tidigare rapporterat om att en del av vinsten kommer gå till projekt som om- och tillbyggnaden av Edshultsgården, som först och främst ska moderniseras till nyproduktionsstandard. Sedan ska en helt ny huskropp i tre våningar byggas till lägenheter, gym, bibliotek och salonger.

– Det måste vara historiskt med en sådan här stor satsning på äldreomsorgen i Leksands kommun, [sa socialutskottets ordförande Karin Mikkonen \(C\) till Falu-Kuriren i vintras](#).

Projektet beräknas kosta 590 miljoner kronor.

– Vilka ska stå där och jobba? I de här arbetsförhållandena kommer inte vi undersköterskor göra det. Det är fint med ett nytt hus, men det väger inte upp arbetsmiljön, säger Maja Höglund.

Detta gäller enligt arbetstidslagen

Det är lagligt att jobba 13-timmarspass, förutsatt att du får minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila. Ett arbetspass på 13 timmar är i regel det längsta du får arbeta per dygn för att uppfylla kravet på dygnsvila.

Dygnsvila: Du har rätt till 11 timmars ledighet per 24-timmarsperiod.

Rast: Du får arbeta max 5 timmar i sträck utan rast.

Veckoarbetstid: Genomsnittlig arbetstid får inte överstiga 48 timmar per vecka under en fyramånadersperiod.

Tillfälliga avvikelser från dygnsvilan kan ske vid oförutsedda händelser, men då krävs kompenserande ledighet.

Källa: Sveriges riksdag

Den lägre bemanningen har lett till att personalen måste arbeta varannan helg och ta 13-timmarspass för att få schemat att gå ihop. Att jobba så är enligt arbetstidslagen okej, så länge man får sin lagstadgade dygnsvila på elva timmar. Vid ett sånt pass börjar de klockan åtta på morgonen och jobbar sedan till nio på kvällen.

– Att jobba i 13 timmar är omänskligt. Jag har två raster på vardera 45 minuter, men du hinner sällan sitta ner i 45 minuter eller ta rast överhuvudtaget, säger Helena.

– Vi får heller ingen hjälp med att dela ett så långt pass med någon annan om vi inte orkar jobba i 13 timmar, utan det får man lösa själv. Många gånger är man även schemalagd dagen efter, säger Maja.

De beskriver att budskapet från arbetsgivaren är att, ja, så här ser det ut just nu.

Vid upprepade tillfällen har undersköterskorna påtalat bristerna för sina chefer. Sedan början av det här året har de också framfört sin kritik till avdelningschefen Anneli Backman på kommunen. De menar att de har beskrivit en arbetsmiljö som inte fungerar och varnat för att både personal och boende far illa.

Trots otaliga möten och konkreta förslag på lösningar från personalen upplever de att inget händer. En handlingsplan ska dock ha upprättats tillsammans med HR och Kommunal. För Falu-Kuriren har Anneli Backman berättat att den baseras på det som kommit fram som problemområden, och att det finns åtgärder kopplade till dem.

Personalen har dock inte fått någon information om vad handlingsplanen innehåller eller ska utmytna i.

– Det enda vi får tillbaka är tystnad, säger Maja.

Den lägre bemanningen har lett till att personalen måste arbeta varannan helg och ta 13-timmarspass för att få schemat att gå ihop. Att jobba så är enligt arbetstidslagen okej, så länge man får sin lagstadgade dygnsvila på elva timmar. Vid ett sånt pass börjar de klockan åtta på morgonen och jobbar sedan till nio på kvällen.

– Att jobba i 13 timmar är omänskligt. Jag har två raster på vardera 45 minuter, men du hinner sällan sitta ner i 45 minuter eller ta rast överhuvudtaget, säger Helena.

– Vi får heller ingen hjälp med att dela ett så långt pass med någon annan om vi inte orkar jobba i 13 timmar, utan det får man lösa själv. Många gånger är man även schemalagd dagen efter, säger Maja.

De beskriver att budskapet från arbetsgivaren är att, ja, så här ser det ut just nu.

Vid upprepade tillfällen har undersköterskorna påtalat bristerna för sina chefer. Sedan början av det här året har de också framfört sin kritik till avdelningschefen Anneli Backman på kommunen. De menar att de har beskrivit en arbetsmiljö som inte fungerar och varnat för att både personal och boende far illa.

Trots otaliga möten och konkreta förslag på lösningar från personalen upplever de att inget händer. En handlingsplan ska dock ha upprättats tillsammans med HR och Kommunal. För Falu-Kuriren har Anneli Backman berättat att den baseras på det som kommit fram som problemområden, och att det finns åtgärder kopplade till dem.

Personalen har dock inte fått någon information om vad handlingsplanen innehåller eller ska utmytna i.

– Det enda vi får tillbaka är tystnad, säger Maja.

Upplever en tystnadskultur

Den bristande responsen, enligt undersköterskorna, kulminerade i samband med en allvarlig händelse förra sommaren då en boende ramlade ut genom ett fönster. Förhoppningen var att avdelningen skulle lära sig av den incidenten och förbättra sina rutiner.

– Upplevelsen blev istället att ledningen enbart försökte tysta ner det som inträffat, säger Maja.

De beskriver en utbredd tystnadskultur där personalen är rädd för att skriva avvikelserapporter.

Kärnan i problematiken på Edshultsgården är, enligt dem, en kombination av personalneddragningar och ett schema som de menar ”inte är mänskligt att orka med”.

– Sedan den nya organisationen trädde i kraft för två år sedan har vi läst på om arbetsmiljölagen. Enligt den går vi inte framåt på vår arbetsplats. Utvecklingen går väldigt mycket bakåt, allt blir sämre, säger Maja.

Hon säger att det som gör ondast är situationen för de boende.

– De förtjänar bättre.

Helena fortsätter:

– Och sen alla kollegor, det är ju människor som mår fruktansvärt dåligt. De vänder ut och in på sig själva men får ingen stöttning eller hjälp.

Falu-Kuriren har under en tid sökt fackliga representanter för en kommentar kring situationen på Edshultsgården. Skyddsombuden på avdelningarna har inte velat ställa upp på en intervju, utan hänvisar vidare till Kommunal på sektionsnivå. Inte heller de har varit beredda att svara på frågor.

Språkrav införs 1 juli

Från och med den 1 juli 2026 införs ett nytt språkrav i socialtjänstlagen (som berör äldreomsorgen). Lagen innebär att kommuner och privata utförare blir skyldiga att säkerställa att personalen har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett säkert och tryggt sätt.

De viktigaste delarna av den nya lagen innebär:

- Tydligare krav: Arbetsgivare måste säkerställa att personalen har rätt språknivå för att förstå instruktioner, dokumentera och kommunicera med vårdtagarna.
- Utbildningsinsatser: Arbetsgivaren har ansvar för att hjälpa medarbetare att förbättra sina svetskunskaper genom lämpliga insatser om de inte redan uppfyller kraven.

Källa: Socialstyrelsen

Cheferna: ”Det är en ekvation som ska gå ihop”

24 maj 2026 05:00

En ohållbar arbetsvardag har fått undersköterskor i Leksand att slå larm. Nu svarar cheferna på kritiken om underbemanning, långa arbetspass och personalens känsla av att de bryter mot lagen.

•
Ellen FostiText

Johanna LundholmText

Larmet från Edshultsgården kommer från undersköterskor som inte orkar jobba kvar.

Undersköterskor på Edshultsgården har larmat om en ohållbar arbetssituation sedan en omorganisation våren 2024. Underbemanningen gör att de inte längre kan stå för den vård de ger till de äldre dementa som bor där. [De menar att de bryter mot lagen då de på grund av kompetens- eller tidsbrist inte kan ge de boende den vård de har rätt till.](#)

– Våra medarbetare har mycket god kompetens och personaltätheten på Edshultsgården är i linje med många andra boenden i Sverige. Vi har inte några andra signaler utifrån de brukarundersökningar och annat som vi gör, där vi har fått gott resultat, säger Anneli Backman, avdelningschef för särskilt boende inom äldreomsorgen i Leksands kommun.

Undersköterskorna berättar också om att långa pass införts. De jobbar 13 timmar och ofta hinner de inte ta rast.

– Det är klart att jag har förståelse för att det är jobbigt att arbeta upp till 13 timmar, särskilt på en demensavdelning. Det är en ekvation som ska gå ihop, där personalen vill vara ledig varannan helg, vilket gör att de som är i tjänst behöver täcka upp behovet.

Edshultsgården

Särskilt boende i Leksand som riktar sig till personer med demenssjukdom. På Edshultsgården finns 74 lägenheter fördelat på nio avdelningar.

På boendet jobbar närmare hundra medarbetare. Under dagtid arbetar två till tre personer per avdelning, samt två personer under kvällstid. Under natten arbetar tre personer på hela nedre plan samt två personer per plan på de övre planen.

Källa: Leksands kommun

Gjorde som en förbättringsåtgärd

Backman tillägger att hon förstår att de långa passen kan göra det svårare att få återhämtning, och att det är något som behöver ses över.

– Man har rätt till pauser och två gånger 45 minuters rast under ett 13-timmarspass. Om det finns problem med att ta ut raster behöver vi titta på det, säger hon.

Anneli Backman förklarar vidare att personalen fått möjlighet att lämna önskemål om schemat, men att det inte alltid går att tillmötesgå alla önskemål.

– Man behöver ge lite och ta lite när man lägger schema, säger hon.

Hon påpekar att förändringen som gjordes 2024 också var en förbättringsåtgärd, bland annat att man i större utsträckning får jobba med ordinarie personal.

– Tanken var att det skulle vara avlastande.

Personalens tidigare scheman var spretiga och svåra att jobba efter och det behövdes mycket timanställd personal, säger hon.

– Man har precis gått in och skruvat i det där. I större utsträckning ska man ha en ledig dag efter de långa passen, och färre sexdagarsveckor.

Ser inget konstig med uppsägningarna

Efter att kritiken mot arbetssituationen på Edshultsgården kom fram har en handlingsplan upprättats. Undersköterskorna tidningen pratat med säger att de inte fått veta vad den innehåller eller vad den ska utmynna i och att de saknar insyn i vad som görs för att förbättra arbetsmiljön.

– Det behöver bli tydligt för personalen att vi är igång med handlingsplanen. Vi försöker hålla dialog och ge personalen inflytande över schemat, säger Anneli Backman.

Drygt 20 personer har slutat på Edshultsgården sedan september 2024, varav några valt att gå i pension. Fyra undersköterskor har sagt upp sig under de senaste månaderna. Anneli Backman ser inget onaturligt i uppsägningarna.

– Det är ett stort hus och inte så kort tid. Det har gjorts en omställning både av schemat och personaltätheten, och det kan absolut ha bidragit. Men jag kan varken bekräfta eller dementera det.

Hon hänvisar sedan ytterligare frågor till socialchef Jasmin Löf.

Jasmin Löf, socialchef Leksands kommun, vill inte låta sig intervjuas av Falu-Kuriren.

Socialchefen vägrar intervju

När Falu-Kuriren når Jasmin Löf ställer hon inte upp på en intervju, utan vill ta all kommunikation via mejl. Det innebär att vi inte har några möjligheter att ställa följdfrågor där vi kan be Jasmin Löf att förtydliga sina svar.

Vi har ställt frågor som rör undersköterskornas kritik mot den tystnadskultur de upplever och hur hon ser på att personal inte vågar skriva avvikelserapporter. I ett mejl svarar Jasmin Löf:

”Jag tycker att det är viktigt att ta sådana signaler på allvar. För att kunna utveckla verksamheten behöver medarbetare känna trygghet i att lyfta risker, brister och synpunkter.”

På frågorna hur Edshultsgården löser bemanning när många har sagt upp sig, och hur de ska undvika fler uppsägningar, skriver hon:

”Vi arbetar bland annat med att utveckla bemanningsprocesser, stärka chefers förutsättningar och skapa mer hållbara arbetsätt i verksamheten. Parallellt pågår arbete kopplat till arbetsmiljö, sjukfrånvaro och hållbart arbetsliv tillsammans med HR och inom ramen för flera utvecklingsinsatser i sektorn.”

”En viktig del är att skapa ett öppet klimat där medarbetare känner att deras erfarenheter, synpunkter och förbättringsförslag tas tillvara.”

Vi har också velat ha svar på frågor kring den allvarliga incidenten när en boende ramlade ut genom ett fönster och om rutiner ändrades och i så fall hur. I mejlet svarar Jasmin Löf:

”I samband med händelsen genomfördes en Lex Sarah-utredning där händelsen utreddes och analyserades utifrån gällande processer. Utifrån de utvecklingsområden som identifierades togs också åtgärder fram.”

Vilka åtgärder som togs fram har vi inte fått svar på.
